

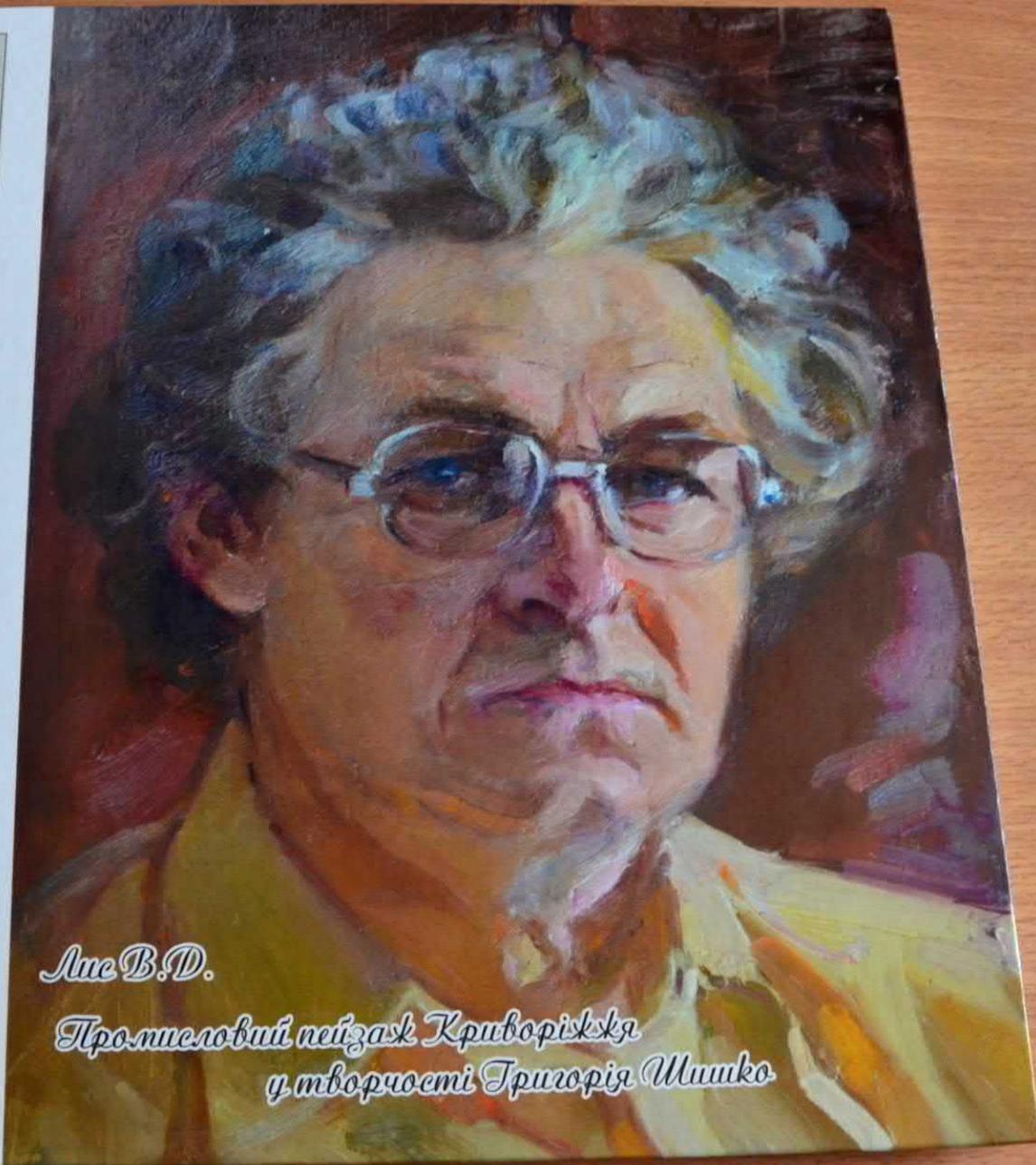

Тригорій Мушко

Кураторська слава Криворіччя

Ліс В.Д.

Про тиловий пейзаж Криворіччя
у творчості Тригорія Мушко

*Видатному художнику Криворіжжя
присвячується*

*Мико Г.Г. Автопортрет.
40*30. 80-ті рр. 20ст*

Художня слава Кривого Рогу

Тригорій Мишко

м. Кривий Ріг
2019

Вступ

Прошло не так багато часу з моменту написання книги про криворізького художника Віктора Омеляновича Белова. Схвальні відгуки і актуальність тематики для сьогодення і не тільки, надихнули на написання книги про іншого відомого криворізького художника Шишко Григорія Гордійовича. Одним із вирішальних мотивів для цього стала розмова з людиною яка мала фахову художню освіту і працювала вчителем у середній школі. Із криворізьких художників їй були відомі тільки імена викладачів худграфу нашого педуніверситету. Віктор Белов, Григорій Шишко відносилися до «чула краєм вуха». Інша розмова, яка тільки підтвердила намір писати о відомих криворізьких художниках, відбулася в місті Кропивницький, з власником галереї «Єлисаветград», керівником всеукраїнського конкурсу «Щаслива дитина — квітуча Україна» Миколою Цукановим. До нього завітали представники криворізького бізнесу з метою придбати декілька картин в галереї. На питання яких відомих криворізьких художників вони знають, відповідь була – «деяких сучасників». Віктор Белов, Григорій Шишко відносилися до «в перший раз чую». Камерність художньої тематики, її інформаційна малодоступність, відсутність в нашому місті художнього музею, як фундаментальної основи для поширення знань о художниках і їх творчості, а також соціальна і економічна проблематика сьогодення - не сприяють популяризації і розвитку художньої культури.

Взагалі навіщо цікавитись, вивчати, тратити час на художнє мистецтво? Відповідь лежить як в площині естетично-індивідуального, так і в площині цивілізаційно-суспільного.

Відвідуючи музеї, виставкові зали і галереї ми долучаємося до світу прекрасного. Ми вчимося розуміти, бачити, вбирати в себе красу, яка потім стає частиною і нашого звичайного життя. Високохудожні картини дають людині ні з чим незрівнянну радість і задоволення, підвищують настрій, знімають втому і емоційну напругу. Вони змушують людину переживати, співчувати, гармонізувати внутрішній світ і взаєморозуміння з оточуючими. Вони формують інтелектуальні та моральні якості, стимулюють творчі здібності, сприяють успішній соціалізації.

Давно встановлено що традиційна освіта яка б прекрасна вона не була, все ж «видає» людину старої формації, фахівця «вчорашнього» мислення. Але для того, щоб стався якісний стрибок суспільства в своєму розвитку, потрібен якісно новий чоловік. Вчені пишуть для вчених, інтелект суспільства розширюють і рухають вперед тільки художники, поети, письменники. Щоб у соціумі з'явилося свіже, нестандартне мислення, щоб наука, бізнес, технічний прогрес в цілому просувалися вперед, суспільство повинно розширювати свої гуманітарні коридори. І саме художнє мистецтво виступає тут на передній план. Тому так важливо зберігати, вивчати, популяризувати творчість визнаних художників-майстрів України в цілому і нашого міста зокрема.

Григорій Синиця, Григорій Шишко, Віктор Белов, Віктор Корольчук, Олександр Васякін, Дмитро Грибок, Степан Головатий, Іван Авраменко, Петро Ситник – слава і гордість художнього Кривого Рогу. Кожне ім'я вписало золоті сторінки в культурний розвиток не тільки Криворіжжя і України у другій половині 20 століття, але багато з них стали надбанням і світової культури.

Про життя і творчість Григорія Шишко написано багато статей за кордоном, у Великобританії видано 5 книг-альбомів з його біографією та аналізом творчості. З 1993 року по 2012 рік у Великобританії та в Європі проведено близько 150 виставок його картин. Ім'я Григорія Шишко більш відоме за кордоном, ніж в Україні. І це не справедливо. Не справедливо до пам'яті художника, не справедливо до багатства знань сучасників і майбутніх поколінь України. Нажаль, до сьогодні, не видано жодного альбому в Україні присвяченому життю і творчості художника.

Головним завданням при написанні цієї книги було зібрати і надати максимально відому документальну інформацію про життя і творчість художника на сьогоднішній час. Мені завжди подобався документальний жанр хронік і думок. На відміну від біографічного життєпису того чи іншого автора, який відображає можливо і багатогранну, але все таки суб'єктивну думку, біографічний жанр хронік і думок дає змогу скласти більш повний погляд на основі фактів, документів, спогадів різних людей, дає більш об'єктивну картину життя і творчості людини.

Користуючись бібліотеками, архівами, Інтернетом, спогадами людей, які знали художника, книгами-альбомами виданими в Англії, я намагався підвести підсумок, сподіваюсь проміжний, багаторічних пошуків інформації про долю і творчість Григорія Шишко. Мені хотілося, по можливості, позначити важливі етапи в житті і творчості художника, виявити епоху в якій він жив і працював, виявити при цьому дискусійні і спірні моменти, щоб мистецтвознавець та історики надалі вже більш професійно підійшли до біографії та творчості художника. Це не наукова робота, не мистецтвознавча, і не історична, але це все присутнє, це більш популяризація художньої творчості Г.Шишко, художньої спадщини Кривого Рогу та України в цілому.

Окрема велика подяка дочці художника - Тетяні Іващенко, яка поділилася спогадами і надала фото та деякі документи з сімейного архіву.

В першу чергу ми розглянемо біографію художника до 1948 року, року коли він поступив до Одеського художнього училища:

- по-друге - з 1948 року вся наступна біографія буде безперервно пов'язана з мистецтвознавчою складовою його творчості, тому вона буде розглянута окремо, як основна складова його життя до смерті в 1994 році;

- по-третє - розглянемо виставкову діяльність англійської художньої галереї «Danusha Fine Arts» (директор і власниця Тамара Демиденко), яка представляла картини Г. Шишко з 1993р по 2012р за кордоном;

- наприкінці - розглянемо специфіку індустріального пейзажу в творчості Г. Шишко і наведемо художню спадщину митця через основні твори, які максимально характеризують його мистецтво.

Оригінальність, правопис, стилістика наведених оригінальних текстів надані без змін.

Лис Віталій Дмитрович
Автор

І. Джерела.

Д-р Патрісія Сімпсон, мистецтвознавець Хартфордського університету, Англія. Книга «Григорій Шишко», видавництво «Danusha Fine Arts», 2001р (Grygoryy Shyshko - Dr. Pat Simpson, 80 page Slovakia, 2001);

«Григорій Гордійович Шишко (1923-1994) народився 11 квітня 1923 року в українському селищі Костромка Апостольського району Дніпропетровської області. Часів його батьки були селянами, обробляли землю. За часів будівництва Дніпрогесу, наказ щодо якого видав у 1921 році Ленін. Батько Григорія Шишка, за спогадами його дочки Тетяни, отримав роботу на будівництві, і родина у 1927 році переїхала до Запоріжжя. В тому ж місті, в 1927 році влаштувалась і мати майбутнього художника. Щоправда, в автобіографії Григорій Шишко зазначає, що він залишався в селищі Костромка до квітня 1930 року, себто до того моменту коли він вже мав йти до школи.

У будь-якому випадку, переїзд родини був вчасним. Советізовану 1920 року Україну чотирма роками пізніше, в січні 1924-го, було офіційно проголошено радянською республікою у складі новоствореного СРСР. Поки діяв запроваджена Леніном 1921 року нова економічна політика (НЕР), яка дозволяла існування невеличких приватних підприємств, селяни мали з цього користь. Але її скасування Сталіним у 1929 році і примусова колективізація у сільському господарстві України на початку 30-х років створили жахливі умови для селян. Можливо, родина Шишків уникла сумної долі, яка спіткала багатьох селян.

1935 року його батько вирушив до іншого будівельного майданчику - до Кривого Рогу, що десь у двохстах кілометрах від Запоріжжя, де на багатих на залізну руду теренах споруджувався потужний металургійний завод. В цьому місті оселилася постійно родина Шишків. І саме тут прагнення

Григорія Шишка до малювання отримало поштовх, коли одного ранку, на шляху з дому до школи, він побачив двох жінок, що малювали на пленері. Прагнення до малювання привело його до художньої секції криворізького палацу піонерів, який він відвідував до 1940 року, себто до самого закінчення школи.

Г. Шишко «Юний художник», 1983р.

Усім сподіванням Григорія Шишка, якими б вони не були, поклала край Друга світова війна. У червні 1941 року німецьке військо здійснило напад на Радянський Союз. Ще через рік - у серпні-вересні 1942 року - Кривий Ріг було окуповано. Григорій Шишко, якому тоді виповнилося 19 років, потрапив у полон і його було відправлено на примусові роботи до Німеччини. Спочатку він працював у Ессені, у Рурському регіоні, на танковому підприємстві. Звідти він спромігся втекти, перебував два місяці в ув'язненні, потім його було відправлено на вугільні копальні, звідки він знову втік і знову потрапив до ув'язненні. Після другого ув'язнення його було відправлено до містечка Ленгеріх, поблизу Оснабрюка, де він і перебував до самого закінчення війни. Репатріація і повернення назад до України припали на час жахливого повоєнного голоду 1946-47 років.

Те, що він спромігся віцпітати, попри усі негаразди, свідчить про його неабиякі фізичні і духовні якості. Чимало інших українських оstarбайтерів загинули ще на шляху до Німеччини чи під час примусових робіт. Ще більше загинули під час репатріації, були розстріляні або ж заслані до радянських таборів співробітниками НКВД - заслані як «зрадники» на тій лише підставі, що свого часу вони потрапили у полон. Ті ж, кому пощастило повернутися додому, постали перед умовами ледь не животіння.

Пережиті труднощі вплинули на здоров'я Григорія Шишка і можливо були одним з причин його смерті від серцевого нападу 1994 року, коли йому виповнилось 72 роки. Втім, наприкінці 40-х він почувався достатньо здоровим, одружився і почав працювати на відбудові Криворізького

металургійного заводу. 1948 року він стає студентом факультету живопису Одеської школи мистецтва».

Уточнення вище наведеного тексту, окупація Кривого Рогу була з 14 серпня 1941 по 22 лютого 1944 року.

Архівна довідка, 22.11.1995р. Державний архів Дніпропетровської області. Шишко Ніна Лаврентівна: «За матеріалами архівного фонду "Управління Служби безпеки України по Дніпропетровській області" встановлено, що ШИШКО ГРИГОРІЙ ГОРДІЙОВИЧ, 1923 року народження в період Великої Вітчизняної війни 01.05.1942р. з тимчасово окупованої території м.Кривий Ріг Дніпропетровської області був інтернований на території Німеччини. Працював на танковому заводі в м. Ессен, втік, за що два місяці перебував у ув'язненні, потім працював у вугільній шахті протягом 5 місяців, знову втік і 2 тижні перебував у ув'язненні, після був посланий на роботу в м. Ленгер на фабрику, за побиття німцями 3,5 місяця утримувався в штрафному таборі. Звільнений 02.04.1945р., після чого повернений у Кривий Ріг в 1945р. Підстава: ФП-6478, оп. І, д. 97883. Компрометуючі матеріали на Шишко Г.Г. держархів області не має. Директор держархів Т.Н.Ченцова».

Зі спогадів Тетяни Іващенко (Шишко), дочки художника (лютий 2007р):

«Нещодавно я віддала мою птку (сестру мого батька) і запитала про їхні колишнє сімейне життя разом. Їхня мама, моя бабуся, працювала на будівельному майданчику, батько, мій дід, працював у стайні з конями. Як і багато в ті часи, їм довелося пережити Великий голод 1932-33. Щоб вижити, їм довелося перевіряти сміттєві баки в надії, щоб зібрати шматок картоплі, яку смажили і їли. В інший час голод змусив їх стукати в чужі двері, щоб попросити їх в цей час мій батько зробив свій перший малянок - гліці, яку він розглядав з вікна свого будинку. Після випадку, коли він повертався додому зі школи, він знову хотів спостерігати, як люди малюють на березі річки, і бачив красивд, що виникає на полотні - зроблений фарбою. Тоді він вже знав, що він теж повинен малювати».

Коли сім'я переїхала до Кривого Рогу, він хотів відвідувати художню школу. Його малянок

Також там Річ було пояснено, що читати «історичні» листки не політично значущі теми завжди були головним моментом українського мистецтва. У своїй першій версії у London's art Scene Hall ця виставка мистця криворізького Григорія Шишко - «Воспоминаня Лозовата» Називає, коли колекція була презентована в галереї на Гайд-Парку. більшість цих робіт не виставлялися - всі були замінені великі для цього лише об'єктами мистецтва. Однак художник достовірно та повільно написав, даючи і більше роки тому, відповідно до політичної корисності того часу. Є, щонайменше, дещо важко і, мабуть, повинна бути залишена критикам майбутнього, для яких радянська епоха буде представлена не більше, ніж старі казки. Хоча фактично, деякі з цих «колекціоністських» робіт, демонструють значну технічну майстерність і деякі головна мета, судячи з виставки, була на контраст винятки у міжнародній мистецтві - «живі» технічні рішення. Виставка дійсно включає цілий ряд прекрасних пейзажів - як тих що мають традиційну красу, таких як «Колір залізної руди» Шишко - «Сезон волю» і «Садне взимку», так і різку «аустралийську» красу в картині «Кар'єр» того ж художника. Крім того, є ще ряд чудових прикладів і «матеріалу» «Інтер'єр з друзями» Юрій Бондаренко і «Ліній день» з складним контрастом масштабу та перспективою Володимира Кудря.

Виставка Г. Шишко в Лондоні: краса в повторстві. Юрій Кудря, Б'єн-Сі, Лондон, 23 листопада 2009р.

Ця виставка у Лондоні відбувається виставка українського живопису, присвячена речі Помирничеві революції. Власне це само по собі - значуща подія, бо не лише українські мистці виставляються в центрі Лондона, в зоні з найпрестижніших галерей. Ну, а крім того, проведення цієї виставки стало великим визнанням таланту відповідного за життя криворізького митця Григорія Шишко.

Якби не лондонські краєвиди за віном галереї, то можна уявити - що потрапив у Кривий Ріг Територія, шахти, порти і т.д., а там далі - типові українські хати з печинами. Все це постало на полотнах Григорія Шишко, для якого ця виставка була представлено виставкою британській виставки отримала назву "Колір залізної руди"

Разом з презентацією полотен Григорія Шишко відбулася і презентація книги про нього, виданої англійською та українською мовами. У надрукованій там статті британський мистецтвознавець Анн Кодічек, там стаття кожної картини Григорія Шишко висвітує козаччини, Антропоморфна копальня, - читаємо козаччини, настоями темряви і світла, є символічним уявленням життя. Як не спотворюю, як не відсуваю на українську висновки пані Кодічек дійшла, вивчаючи репродукції, криворізького митця. А отже оригіналу полотен вона побачила лише на нинішній виставці. Залишати - чи не розчарували вони її? - пані Кодічек за усі репродукції, які я досі бачила... Вони набагато кращі, художник, він ніколи, так би мовити, не виходить за межі кольорова гамма завжди відповідає його задуму і він не втрачає контролю над пензлем. Одним словом - майстер.

За словами британського мистецтвознавця, фахових інтересів - мистецтво центральної та східної Європи, а отже й України також. Художники цього регіону, вони, - здатні сказати щось нове для британської мистецтва. Крім того, як на загал, всі вони отримали надто високу митця тривалу фахову підготовку. А відтак пригадувати техніка письма, твердить Анн Кодічек, часом інших художників інших європейських країн, зокрема британських. Як на приклад вона посилається на творчість Григорія Шишко. "Шишко у свій, надто особистісний спосіб подає індустрію і шахт, він ніколи не забував, що він - художник, не був пропагандистом і не був послідовним соціалістичного реалізму. Принаймні це не відчувалося виставлених тут полотнах. Йому просто подобалося малювати і він любив своє рідне місто Кривий Ріг."

Життя Григорія Шишко не пестило - невдоволення захоплення Кривого Рогу німцями, його, тоді ще 19-річного юнака, вивезли на примусові роботи до Німеччини, там час перебував у концтаборі. По війні - працював на виробничому Криворізького металургійного комбінату, і лише після цього отримати фахову підготовку і присвятити себе малюванню.

Він намагався у творчості бути не таким як усі, через що, мабуть, не зміг ані грошей, ані слави за свого життя. Визнання прийшло лише зараз. Експерти назвали його українським Сезаном, навіть попри те, що, на відміну від французького імпресіоніста, він писав не альпійські озера і французькі ліси, а непривабливі на перший погляд індустріальні краєвиди Кривого Рогу. Втім, саме ця тематика привабила спонсора виставки - базовану у Донецьку компанію

"Систем Капітал Менеджмент." З цим припущення погоджується представник компанії Джек Мендоза-Вілсон, керівник відділу зв'язків з громадськістю: "Абсолютно так і є. Гадаю, що твори Григорія Шишко демонструють, що він знайшов внутрішню красу у міських індустріальних пейзажах, і спромігся показати її в своїх роботах. Його кольорова гама і імпресіоністський стиль допомогли у новий спосіб подати індустріальний ландшафт, - близький для всіх нас, хто працює на промислових об'єктах Східної України."

«Українська Думка» у статті «Вечір української культури» від 22-29 Грудня 2005р №51-52 Автор Л. Фігаро. «Українська Думка» - тижневик, орган Союзу Українців у Великій Британії. Виходить з 1945 у Лондоні, дає огляд українського громадського життя у діаспорі і подій в Україні. Містить світоглядні статті національного спрямування і культурно-освітні. Чимало уваги присвячує літературі й мистецтву (орфографія і стиль статті збережено):

«Клуб мистців «The Arts Club», що знаходиться в славетному Mayfair, в Лондоні 16 листопада гостив вечір української культури напередодні мистецької виставки праць Григорія Шишко під назвою «Колір Залізної Руди». Вечір відкрив діловий директор Клубу п. Д. Кліваж, вітаючи гостей, між якими заступник міністра культури й туризму України Ігор Приставський й висловив вдячність Тамарі Демиденко та її фірмі «Danusha Fine Arts» за організацію вечора і виставки. Заступник міністра культури України також висловив надію, що завдяки таким виставкам, творчий талант мистців України

з зможе бути ширше заповнений та відповідно оцінений на Заході.

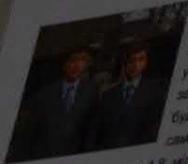
Перша частина вечора відбулася в формі лекції відомого мистецького критика, письменника й журналіста Анни Кодічек «Григорій Шишко і соціалістичний реалізм» та огляду після цього мистецьких праць виставки. Додатком представила розвиток, стиль і творчість Г. Шишко в контексті політичних і соціальних умов України др. пол. XX ст., підкреслюючи що художник зміло вміщувався в рамках режимних мистецьких вимог, але рівночасно не компрометував ні свій творчий стиль, ні національну гордість й приналежність до козацького роду, що висвітує з його картин.

Виставка Григорія Шишко «Колір Залізної Руди», що відбувалася 21-25 листопада в «Air Gallery, Mayfair» мала конкретну тематику й складалася виключно з творів про залізорудні шахти Кривого Рогу (понад 50 картин), написаних в 1960-1980 роках, хоча ціла творчість митця тематично багатогранна й широка. Г. Шишко, який більшість життя прожив у Кривому Розі, представив своїм унікальним стилем красу промислового пейзажу, що традиційно в образах шахт та насадах промислових відходів являється непривабливим. Його основа - це персоні й взаємоумкомплектовані різнобарвні кольори й вправне вживання бронзового і коричневого, змінили тематику залізорудних шахт від поняття суворості й сірості до краси та привабливості, без порушення оригінального змісту.

Можливо Г.Шишко не був тоді свідомий додаткової вартості цих картин, які сьогодні показують за кордоном економічно-промислово потужність України. Твори автора є гідні виставки в провідних мистецьких центрах світу, де одержать належну оцінку й повагу, збагачуючи його мистецьку постать та України одночасно.

Цей культурний вечір, включаючи виставку «Колір Залізної Руди», було влаштовано за ініціативою Т.Демиденко «Danusha Fine Arts», під патронатом «The Arts Club», за сприянням Посольства України та фінансовою підтримкою фірми «System Capital Management (SCM)».

«Financial Times» від 8 грудня 2009р.

«Сталь-ваніт» Пахіми

Міттал купив п'ять картин Григорія Шишка з андамі «Криворістале», українського сталеливарного заводу, лише Клей Гардіс. Картини будуть добре поєднуватися з славним сталеливарним комбінатом.

Міттал купує за 4,8 мільярда доларів (2,8 мільярда фунтів) картини були частинною випадковою виставкою в галереї «Art Gallery» (центральної р-н Лондона «Mayfair») за декілька хвилин ходячи від головного офісу Міттала на Bankside Square. Міттал не встиг особисто відвідати галерею, але відправив представників. Так само зробив і його син, Аліт Міттал. Обидва агенти виявили, що вони мають давню місію. Але нею жодні не було зроблено, Тамара Демиденко, власник галереї, була в захваті від продажу п'яти картин для корпоративних офісів «Міттал».

Український арт у Лондоні дорожчає. Світлана Пірково, Б-Б-С, Лондон, 29 березня 2011р.

Виставки українського мистецтва в Лондоні стаються все частіше. В основному їх організовує одна і та ж людина - Тамара Демиденко та її організація «Дануша Файн Артс», і виставляються роботи художників, з якими вона вже давно працює.

Але з року в рік неукраїнських облич на цих виставках все більше, й ціни на картини все вищі. Це, звісно, не рівень Пікассо чи навіть російських модерністів.

Мова йде про зростання цін із фунтів до 7-9 тисяч за 4-5 років. Проте якщо до коливання цін на вищі, та про надійність інших. Донедавна починав здаватися, що українське мистецтво інвестиція.

Галерея на Корт-стріт в престижному лондонському районі Мейфер, забита людьми - як і на всіх виставках організовує арт-куратор Тамара Демиденко - як і на всіх виставках знайомих українських облич. Останніми роками експерти, ціна на український арт зростає, і знають про це виставки з колекції Шауша гостей привітав дипломатія. На Великій Британії Володимир Хандогій. Він подякував за підтримку українське мистецтво в Лондоні. «Це важливо, подяку всім, хто так долучився до цього, не лише висловив гроші, а доклали зусиль до цього, не лише висловили мистецтва в Великій Британії. Я хотів би подякувати українській Тамарі Демиденко, яка, здається, ще з 1992 року займає активно промоцією українських художників».

«Українська Думка» (Лондон) від 4 червня 2011р

Д-р Людмила Пекарська (доктор філософії, завідувачка бібліотекою та Архівом ім. Т. Шевченка в Лондоні) у «МИСТЕЦТВО»:

«У невеликій мистецькій галереї New-End Gallery в лондонському районі Гемпстед протягом двох тижнів триває проходила мистецька виставка «Лірична прогулянка Україною», на якій були представлені твори відомих українських художників з колекції «Danusha Fine Arts». За майже десятиліття засновниця колекції Тамара Демиденко збила значну кількість картин різних українських художників стилів. Ще два десятиліття тому український живопис сприймався як «біла пляма» на Британських островах, значно більше були відомі російське і радянське мистецтво «Danusha Fine Arts» на чолі з Тамарою Демиденко проклали шлях для творів українського мистецтва у Велику Британію на початку 1990-х і успішно продовжує цю діяльність. Тепер все частіше художні твори українських художників з'являються на британському мистецькому просторі, приваблюючи шанувальників живопису, його колекціонерів і пресу. Це стосується й останньої виставки українського

мистецтва в New-End Gallery, до якої привернув увагу John Gulliver своєю заміткою «Rediscovering the old masters» у Camden New Journal (26 травня). Автор відзначив високу якість представлених на виставці художніх творів українських майстрів живопису. Чим більше у Великій Британії буде відбуватися подібних виставок, тим міцніше мистецтво України буде утверджуватися за її межами і відкриватися світові.

«Модерністська імпресіоністична Україна». Рубрика «Коротко», газета «День» (Київ, Україна) 24 травня, 2012:

«Позавчора у Європейському Парламенті (Страсбург), за спонсорством «Систем Кепітал Менеджмент» («SCM»), було представлено роботи криворізького художника Григорія Шишка. Виставка творів українського

художника-імпресіоніста (присвячена ЄВРО-2012) немов переносить глядачів у подорож нашою країною: захоплені ландшафти та могутній промисловий спадок оживає на простих, відкритих та наповнених енергією картинах Григорія Шишка (1923—1994 рр.). Цілу серію робіт художник присвятив криворізьким залізничним рудникам. У його роботах шахта залишається постійним рефреном, незмінним у будь-який час року й доби на тлі

тривожної нестійкості в житті особистості й країни. Протягом десятиліть ця шахта була для Григорія Шишка темою й героєм його найоригінальніших і найбільш пам'ятних робіт... Художник глибоко й зворушливо передав поезію, яку йому вдалося розвинути за неестетичним і часом потворним фасадом. Досліджуючи цю тему, Григорій Гордійович створював власну течію в модернізмі. Директор Danusha Fine

Arts Тамара Демиденко прокоментувала виставку, організовану Європейським Парламентом: «Творчість Шишка пов'язана з часом надзвичайної енергії та трансформації, сьогодні ми сподіваємося побачити це знову. Ця виставка відносить стиль і бачення Шишка туди, звідки вони походять — у серце Європи». Колекція включає кілька картин Г. Шишка, що зображують сцени з шахт та фабрик. Попри темні лінії сільськогосподарської колективізації тридцятих років ХХ сторіччя що супроводжували зростаючу повсюдну промисловість, металеві-вогняні вир кольорів на цих картинах показує незмінний оптимізм людини під час експериментів із формою... Вернісаж відкрив директор з інвестицій та міжнародних відносин СКМ Джок Мендоза-Вілсон разом з Девідом Кемпбелл-Баннерманом, членом Європейського Парламенту, ведучим був Костянтин Єлісеєв, представник України в ЄС».

IV. Індустріальний пейзаж — минуле, сучасність, майбутнє.

Читаючи англійських критиків-мистецтвознавців про живопис Г.Шишко відзначимо, що вони аналізуючи його творчість підкреслюють високу професійну якість живопису, його різноманіття, оригінальність індустріальної тематики. Але підкреслюючи провідну роль останньої у творчості Г. Шишко, вони досить поверхового акцентують на цьому увагу, не заглиблюючись у витoki даного жанру живопису, його розвиток та відмінність у контексті світового живопису. Було б цікаво дізнатись чому так захопила саме індустріальна тематика поціновувачів таланту художника у Великобританії і у Європі? Чи розвивався і був затребуваний індустріальний живопис у західному світі? Чи пов'язана ця увага британців до індустріального живопису Шишко з певною ностальгією, через закриття багатьох шахт у Великобританії, завдяки реформуванню шахтної промисловості М. Тетчер у 80-ті роки 20 ст?

Індустріальний пейзаж має глибокі коріння у своєму розвитку, він не виник з незвідки і зокрема у творчості Г. Шишко має глибоку основу і є результатом не тільки його таланту, наполегливості, а ще й аналізу, роздумів художника, постійної праці над створенням оригінального

верх, вертикальна панорама, і другий – зображення зверху-вниз, горизонтальна панорама.

Композиція представлена першого типу пейзажу високою лінією горизонту, в якому небо дано лише вузькою смугою, земля ніби піднімається назустріч глядачеві, і простір розвивається вгору. В картині такого плану описується кольорове багатство залізної породи, з грою світла чи без, в залежності від часу дня, і є основним зображенням картини. На другому, дальньому плані, йдуть промислові будови – шахтні колони, дробильно-сортувальні фабрики, склади та ін., що по замислу автора, дозволяє аписати індустрію в природу, як невід'ємну частину пейзажу.

Простір при такому художньому рішенні надзвичайно уцілюється і практично розвивається не по горизонталі, а по вертикалі – вгору. Такий тип перспективи розкриває пластичну і змістовну ідею картини, яка говорить про те, наскільки велика і різноманітна природа, земля. Гірські породи своїм кольором і фактурою нагадують живописне полотно з мозаїчними ланню.

Як правило в таких типових картинах Шишко на першому плані йде невеличка вузька дорога, яка веде до центру картини, де одноманітний ритм вибухає зигзагоподібним рельєфом в центрі полотна, йде перепад скали і вихід породи, яка контрастує на горизонті з промисловими будовами і яскравим небом. Верхні просторові плани вирішені зовсім поверхово. Але перший план з відвалими руди вирішено тривимірно завдяки тому, що відвали підкреслені полоскою світла. Промислові будови намальовані на тлі неба, показані з урахуванням світло-повітряного середовища. Єдина в цілому колористична система полотна розбивається на рожеві, бузкові, темнозелені, коричневі, бурі, жовтуваті і попелясті кольорні стрічки, відповідно геологічним пластам і грі світла.

Відмінстю першого типу картин «Кар'єр» є відносна фрагментарність наданого матеріалу, погляд зблизка, наближення зображуваного предмету до глядача.

Художник працює в імпресіоністичній манері, відповідало не тільки отриманим навикам в Одеській школі, але й внутрішньому світосприйняттю художника. Основними виразними засобами живопису були прийом роздільного мазка. Завдяки саме цьому прийому передає колірне багатство природи і виразні коричневих і жовтих тонів на контрасті з темними горизонті небом. Густа барвиста маса підсилює різноманіття колірних відтінків.

Зовсім інші вирішує другий тип картин «Кар'єр» вже присутній масштаб. Композиція стала цікавіше, динамічніше, просторові фактура живопису Вид рудника «зверху» зображено різноманітними поєднаннями обрисів працюючих машин, потягів, ліній електропередач, клубів диму і пари.

Тут ми зустрічаємо горизонтальну композицію, сплосчений простором, з площини, що розвиваються вгору. Рішення не настільки стрімке, як у першому типі картини. На полотні більшою мірою відчувається подих кар'єру, покриття великих площин широким мазком частіше мастихіном, дозволили автору передати суворих трудових буднів на рудниках. Введення в композицію горизонталь композиції стовбів ліній електропередач працюючого екскаватора, рухомого потяга показав загальне рішення, роблять його активніше. Ритмічне метричне співвідношення частин картини, створює найважливішими формотворними константами композиції.

В цілому можна констатувати, що художник намагався максимально передати всю повноту, масштаб розглядаемого промислового об'єкта, вирішуючи зображення індустріального пейзажу в рамках реалістичного панорамного

Цікаво спостерігати на полотнах художника розвиток розробки кар'єрів в часовому просторі. На ранніх картинах ми бачимо тільки один-два горизонти, ще відсутні глибинні многорівневі часті рудників, які ми звикли бачити сьогодні. Ще йдуть розкривні роботи, видно працюючі шахтно-бурові машини, на горизонті ще не відселені сільські хати, відсутні промислові об'єкти. З часом картина змінюється, художник зображує розвиток кар'єру в динаміці, і це підкреслює не тільки художню, але і історичну цінність його картин.

В інших промислових пейзажах початку 1970-х років автор ставив кожен раз нові сюжетні завдання, це дозволяло йому створювати різноманітні пластичні варіації однієї теми.

Зазначимо, що початок 1970-тих років у творчості Шишко постає продовженням пошуків нових художніх і композиційних форм, розпочатих у другій половині 1960-х років. Художник постійно експериментує, виконує безліч етюдів, замальовок з різних точок зору і різних час дня. Після великої роботи з узагальнення та стилізації натурального матеріалу Шишко домігся такого ступеня переконливості пластичного рішення, що його картини і зараз сприймаються як нове слово в області індустріального пейзажу. У цей період художник остаточно утвердився в думці про необхідність створити синтетичний образ індустрії у світі людини.

Результатом пошуку нових композиційних форм можна вважати синтез проведеної роботи над типами кар'єрів у створенні іншої серії картин, з умовною назвою «Річка». Відзначимо, що ця класифікація умовна, неофіційна і зроблена автором тільки виходячи з аналізу творчості художника. Зазначимо також численну етюдну проработку

данної тематики, що свідчить про чималий інтерес і намагання художника максимально повно розкрити свій задум. Узагальнено, відмінність «Річки» від «Кар'єру» першого типу полягає в присутності замість дороги – річки, яка веде до центра картини, і замість кольорового багатства породи кар'єру – кольорове багатство навколишньої природи і середі проживання людини. Верхній план картини, лінія горизонту, практично залишалася без змін – промислові будови. Відмінність полягає в зображенні «Річки» як картини другого типу «Кар'єру» – тут присутній вид «зверху», присутня масштабність зображеного пейзажу, простір.

Осмислення своєї творчості, постійні роздуми над формою і змістом своїх картин призвели художника в творах «Річка» і не тільки, до діалектичного поєднання світу промисловості, світу природи, світу людей. Живописець знаходить модуль переходу від бездушності і відчуженості зовнішнього вигляду промислового пейзажу, до його одухотворенного сприйняття і зображення, яке без Людини, без її Дому неможливо.

Накопив чималий досвід роботи в області індустріального пейзажу, розробляючи нові композиційно-ритмічні і образні рішення цього жанру, він підійшов до найважливішого в його творчій біографії моменту – створення самобутньої моделі промислового пейзажу. У самому методі узагальнення художником натурального матеріалу лежало прагнення до ідеалізації побаченого. Образно-аналітичний підхід Шишко до своєї роботи свідчить, що він не відтворював побачене, а преобразовував його, намагаючись зрозуміти побачене.

Шахти

На початку 1970-х років у Шишко уже остаточно сформувалася самобутня ідея індустріального пейзажу. До цього часу завдання нового різновиду ландшафтного жанру змінилися. Мета художника тепер полягала в

Bugan

Ukrainian paintings from The Shaahoua Collection 28 page catalogue, printed in EEC, 1999

Grygoriy Shyshko Text by Dr. Pat Simpson, 80 page catalogue, Slovakia, 2001

Colour of One, Grygoriy Shyshko Text by Ann Kodicek, 80 page catalogue, Ukraine, 2005

Painting the Ukrainian Landscape, Grygoriy Shyshko. The Chambers Gallery, 24 page catalogue, UK, 2006

Grygoriy Shyshko A Soviet Impressionist The Chambers Gallery, 28 page catalogue, 2007

о Г.Г. Авто
0*30. 80-ті

Modernist Grygoriy Shyshko Impressionist United Nations at Geneva, Palais des Nations, catalogue, 2007

Born in the USSR, Ukraine Gallery, Royal West of England Academy, Bristol, 60 Page catalogue, 2007

Шишко Г.Г. Перші поселенці. Козак Ріг.
К/о, 74*74, 1990р

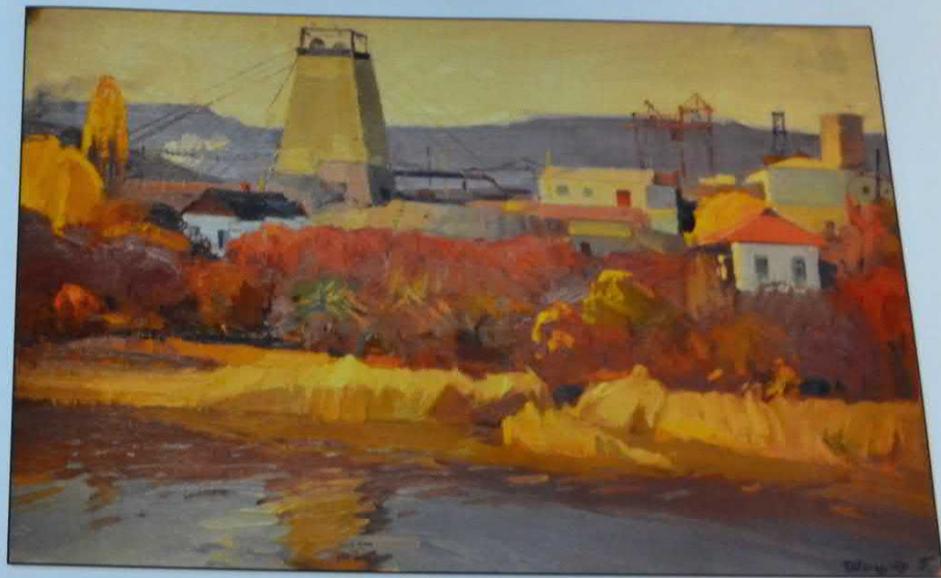
Шишко Г.Г. Міські красвиди.
К/о, 50*70,2 1962р

Шишко Г.Г. У дні святкування 30-річчя визволення м.Кривий Ріг.
К/о, 75*75. 1974р.

Шишко Г.Г. Полудень спекотного дня.
К/о, 50*70. 70-ті рр. 20ст

Шишко Г.Г. Осінні красвиди Криворіжжя.
К/о, 47,5*70. 1981р

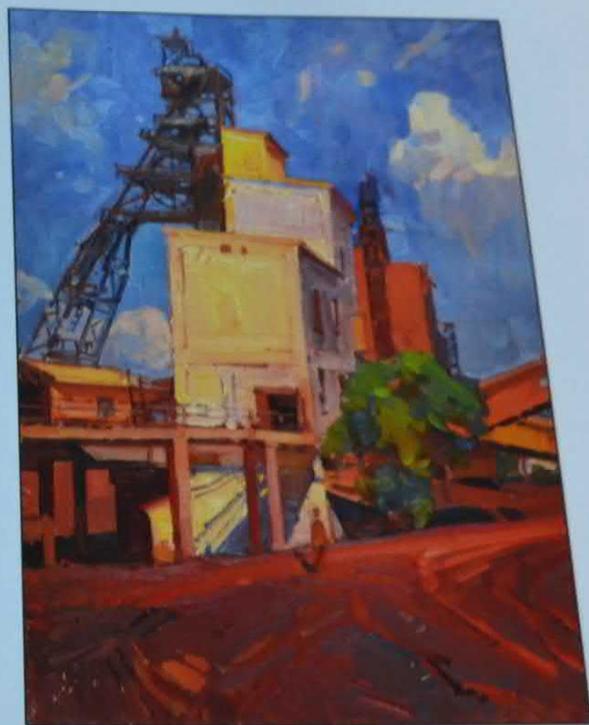
Шишко Г.Г. Літній день.
Кю, 43,3*53. 1968р.

Шишко Г.Г. Осінній день.
Пло, 51*50. 1984р.

Шишко Г.Г. Дорога до шахти.
К/о, 50,5*70,5. 1969р.

Шишко Г.Г. Ще один спекотний день.
П/о, 45*60. 1974р.

Шишко Г.Г. Захід сонця.
К/о, 35,5*72,8. 1964р.

Шишко Г.Г. Майдан біля шахти.
К/о, 44,6*52,5. 1983р.

Непомнящий Володимир Максимович. Портрет Григорія Шишко.
Акварель, 1960р.

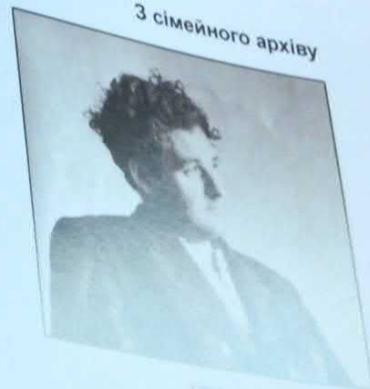

В Одеському худучилищі, 1953р.

На шахті, 1969р.

З сімейного архіву

На племні, 1970-71

Н. Синиця, Г. Шишко, В. Белов, Г. Синиця, 1970р.

В майстерні, 1990-ті

Персональна виставка Г.Шишко
в Палаці Націй ООН, Женева. 2007р.
Дочка і онука Г.Шишко – Тетяни,
з представником ООН.

Персональна виставка Г. Шишко
в Європейському парламенті, Страсбург. 2012р.
Костянтин Єліссєв, представник України в ЄС.

Вугамі

«Financial Times» від 8 грудня 2005р:

«Сталь-магнат» Лакшмі Міттал купив п'ять картин Григорія Шишка з яздами "Криворіжсталі", українського сталеливарного заводу, пише Клей Гарріс. Картини будуть добре поєднуватися з самим сталеливарним комбінатом,

який "Міттал" купує за 4,8 мільярда доларів (2,8 мільярда фунтів). Картини були частиною нещодавньої виставки в галереї «Air Gallery» (центральний р-н Лондона Mayfair) за декілька хвилин ходьби від головного офісу Міттала на Berkeley Square. Міттал не встиг особисто відвідати галерею, але відправив представника. Так само зробив і його син, Адітія Міттал. Обидва агенти виявили, що вони мають однакову місію. Але ніякої шкоди не було зроблено. Тамара Демиденко, власник галереї, була в захваті від продажу п'яти картин для корпоративних офісів "Міттал".

Український арт у Лондоні дорожчає. Світлана Пиркало, Бі-Бі-Сі, Лондон, 29 березня 2011р.

Виставки українського мистецтва в Лондоні стаються все частіше. В основному їх організовує одна і та ж людина - Тамара Демиденко та її організація "Дануша Файн Артс", і виставляються роботи художників, з якими вона вже давно працює.

Але з року в рік неукраїнських облич на цих виставках усе більше, й ціни на картини все вищі. Це, звісно, не рівень Пікассо чи навіть російських модерністів. Мова йде про зростання цін із

4-5 тисяч фунтів до 7-9 тисяч за 4-5 років. Проте якщо подумати про коливання цін на акції, та про надійність інших капіталовкладень, починає здаватися, що українське мистецтво - непогана інвестиція.

Шишко Г.Г. Автопо К/о, 40*30. 80-ті рр

Галерея на Корк-стріт в престижному районі Мейфер, забита людьми - як і на всіх організовує арт-куратор Тамара Демиденко. Я знайомих українських облич. Останніми експерти, ціна на український арт зростає, і більше. Мабуть, допомагає й дипломатичні виставки з колекції Шашуа гостей привітав Великої Британії Володимир Хандоїй. Він підтримує українське мистецтво в Лондоні. Це українсько-британських стосунків. Я б хотів подяку всім, хто так долучився до цього, не гроші, а доклавши зусиль до мистецтва в Великій Британії. Я хотів би Тамарі Демиденко, яка, здається, ще з 1992 активною промоцією українських художників.

«Українська Думка» (Лондон) від 4 червня

Д-р Людмила Пекарська (доктор філософії Бібліотекою та Архівом ім. Т. Шевченка в «МИСТЕЦТВО»:

«У невеликій мистецтвені New-End Gallery в лондонському Гемпстед протягом двох тижнів проходила виставка українського мистецтва «Лірична прогулянка Україною» були представлені твори українських художників з «Danusha Fine Arts». За

десятиліття засновниця колекції Тамара Демиденко значну кількість картин різних українських художників стилів. Ще два десятиліття тому український мистецтво сприймався як «біла пляма» на Британських островах. Значно більше були відомі російське і радянське мистецтво. «Danusha Fine Arts» на чолі з Тамарою Демиденко проклали шлях для творів українського мистецтва в Британію на початку 1990-х і успішно продовжує це. Тепер все частіше художні твори українських мистецтв з'являються на британському мистецькому ринку, приваблюючи шанувальників живопису. Його колекції в пресу. Це стосується й останньої виставки у

мистецтва в New-End Gallery, до якої привернув Gulliver своєю заміткою «Rediscovering the old Camden New Journal (26 травня). Автор відомість представлених на виставці художніх творів майстрів живопису. Чим більше у Великій Британії відбуваються подібних виставок, тим міцніше Україна буде утверджуватися за її межами світові.

«Модерністська імпресіоністична Україна» «Коротко», газета «День» (Київ, Україна) 24 травня 2011р.

«Позавчора у Парламенті за спонсорством Менаджермент» представлено р художника Г Виставка тв худ

(присвячена переносить г нашою кр ландшафти промисловий простих, від енергією кар (1923—1994) художник п залізорудни роботах постійним будь-який

тривожної нестійкості в житті особистості. десятиліть ця шахта була для Героем його найоригінальніших і на Художник глибоко й зворушливо г вдалося роздивитися за неестетичним фасадом. Досліджуючи цю тему створював власну течю в модерні

Видан

«Financial Times» від 8 грудня 2005р:

«Сталь-магнат Лакшмі Міттал купив п'ять картин Григорія Шишка з видами "Криворіжсталі", українського сталеливарного заводу, пише Клей Гарріс. Картини будуть добре поєднуватися з самим сталеливарним комбінатом, який "Міттал" купує за 4,8 мільярда доларів (2,8 мільярда фунтів). Картини були частиною нещодавньої виставки в галереї «Air Gallery» (центральный р-н Лондона Mayfair) за декілька хвилин ходьби від головного офісу Міттала на Berkeley Square. Міттал не встиг особисто відвідати галерею, але відправив представника. Так само зробив і його син, Адітія Міттал. Обидва агенти виявили, що вони мають однакову місію. Але ніякої шкоди не було зроблено. Тамара Демиденко, власник галереї, була в захваті від продажу п'яти картин для корпоративних офісів "Міттал"».

Український арт у Лондоні дорожчає. Світлана Пиркало, Бі-Бі-Сі, Лондон, 29 березня 2011р.

Виставки українського мистецтва в Лондоні стаються все частіше. В основному їх організовує одна і та ж людина - Тамара Демиденко та її організація "Дануша Файн Артс", і виставляються роботи художників, з якими вона вже давно працює.

Але з року в рік неукраїнських облич на цих виставках усе більше, й ціни

Галерея на Кок-стріт в престижному районі Мейфер, забита людьми - як і на всі організовує арт-куратор Тамара Демиденко. Я знайомих українських облич. Останніми експерти, ціна на український арт зростає, і більше. Мабуть, допомагає й дипломатичні виставки з колекції Шашуа гостей привітав Великій Британії Володимир Хандогій. Він підтримує українське мистецтво в Лондоні, українсько-британських стосунків. Я б хотів подяку всім, хто так долучився до цього, не гроші, а доклавши зусиль до популярності мистецтва в Великій Британії. Я хотів би Тамарі Демиденко, яка, здається, ще з 1990-х років активно промоцією українських художників

«Українська Думка» (Лондон) від 4

Д-р Людмила Пекарська (доктор наук) працює в Бібліотекою та Архівом ім. Т. Шевченка в Лондоні. «МИСТЕЦТВО»:

«У невеличкій галереї New-End Gallery в Гемпстед протягом року проходила мистецтвознавча «Лірична прогулянка» - були представлені роботи українських художників. «Danusha Fine Art» - десятиліття засновниця колекції Тамари Демиденко, яка значну кількість картин різних українських